

cent] वसुधेयस्येति पष्ठ्यत्तं ते कथं बर्हिर्वेविति प्रथमानेन बर्हिर्दिना संबध्येते । नैष दोषः । एवमु हैतदिति ध्रुवं द्वेऽप्येते विभक्ती व्यत्ययेन चतुर्थ्यर्थवृत्ते दर्शयति । तस्यापि यास्काचार्येण [यस्का° ACB.] वसुवननाय च वसुधानाय चेति [निरुक्त° १.४२.४३.] तादर्थ्यं चतुर्थ्या एकवाक्यता दर्शिता ॥१६॥ १७॥ २॥ ८॥

उह वितर्के प्रेरणे वत्र द्रष्टव्यः अन्योन्यविपरोतं नामयति ॥१॥ यस्मादेतत्समाने अभिन्ने व्यूहनकर्मणि विलक्षणमाक्रियतेऽभिव्यजते भोक्तृत्वं भोग्यत्वं च तस्माद्यज्ञानुकारेण भूतेष्वपि समानादभिन्नात्पुरुषात् भोक्ता पतिः भोग्यश्च भार्या जायेते यथा समाने कर्मणि जुष्टपभृतौ । तथा च ननु (च न AC. च ननु च B.) समानजातीययोर्विवाह एव नास्ति कुतो भोक्तृभोग्यभावः (°ग्ये भागः B.) पशुन्यायेन श्विद्वर्तेत (°न श्विद्धा व° A. °न कश्चिद्धा वर्तते C.) न स यज्ञानुकारः स्यात्किं तर्हि यज्ञमानैकतानुकारः स्यात् सत्यम् एवं व्यवहारस्य यज्ञमूलवादन्याय्यस्यापि तमेव व्यवहारं दर्शयति । इदं हि अधुनापि ज्ञात्याः [समा]नजातीयाः दीव्यमाना रममाणाः परितुष्टान्तःकरणाः नाकार्यकारिण-इवापरिद्यूनाः (-इव प° C. -द्व प° A.) आसते । कथं दीव्यमानाः । विदेवम् । दिवेर्व्यवहा[र]ार्थस्य अन्योऽन्यं भोक्तारो भोग्यैः सह भोग्या भोक्तृभिः सह दीव्यामहे व्यवहृत्य [व्य]वहृत्य । व्यवहर्तृणामभिप्रायेण व्यवहारं दर्शयति इदं प्रत्यक्षमेव विवाहेन वयं संग्रहामहे एकस्मादेव पुरुषान्मूलभूतादुत्पद्य पुनरेककुटुम्बारम्भेण समानापत्यारम्भेण च संयुज्यामहे इति भर्तृणां योषितां चाभिप्रायवचनम् । एवं व्यवहारं दीव्यमाना आसतेऽथ के (तन्नेके B. तेत्यात्क A. तैत्क C.) पुनः संग्रहामहेऽइत्याहुः किमनन्तरं एव पुरुषे नेत्याह चतुर्थे तृतीये वा वाशब्देऽत्र लुप्तनिर्दिष्टो द्रष्टव्यः चतुर्थे वा तृतीये वा । तथा च काण्वानां तृतीये पुरुषे संग्रहामहेऽइति श्रूयते चतुर्थे संग्रहामहेऽइति सौराष्ट्राणां व्यवहारः तृतीये संग्रहामहेऽइति दाक्षिणात्यानां ते हि मातुलडुहितृषु (°हितुः त्रिषु ABC.) पितृष्वसृपुत्रेषु संगृह्ये ते च मूलपुरुषाद्गण्यमानास्तृतीया भवन्ति ॥ एतस्मादेव सुगव्यूहनात्कारणान्नतथा भवति ॥६॥ जुष्टगतेनाऽयेन संस्नेहयति । परिधयोऽपि ह्यग्रयो देवास्तेऽपि देवपात्रेण देवान्नमर्हन्ति पलायिवा तु न समग्रम् ॥७॥ वयि पार्थिवाऽन्यात्मके तृप्ते पार्थिवा वसवस्तृप्यन्ते वस्वर्थं वामनाडिम ॥८॥ अभिपद्याभिगम्य हस्तेनालभ्य ॥९॥ स्वगा अव्ययमेतत्स्वस्थानगामिवचनं स्वस्थानगामिनं करोति । अगन् अगमत् गतः अपिनयति संनयति ॥११॥ व्यत्तु खादत्तु इमं प्रस्तरं देवाः येभ्यो होष्यते कीदृशम् वयः पक्षिभूतम् Here is the conclusion of B. ॥१३॥ यथा पृथिवी मूल्यमूलान्नसंपृष्टा पृथिनस्तद्योगाच्च वशा वश्या काम्या ॥१५॥ तं प्रकृतं प्रस्तरं प्रागग्रं सूक्तवाके उक्ते पश्चात्समग्रमेव प्रक्षिपति । युप रूप लुप विमोहने [धा° २६. १२४.] मूर्क्येयुः । ऋषी गतौ नयनेऽत्र द्रष्टव्यः विस्तारयन्ति (विस्मा° A. C.) सुदग्धवाय ॥१८॥ संवदस्वेत्यादीनां व्याहृतीनां बाह्यस्तावदर्थः । अग्नीदध्वर्युं प्रेष्यति संवदस्व वं मया सह शम्युवाकप्रैषार्थमिति । तमध्वर्युः पृच्छति किमगमत्प्रस्तरशरीरो यज्ञमानः स्वर्गलोकम् किं दग्धः प्रस्तर इत्यर्थः । अग्नीदगन्निति प्रतिवचनमाह गतो यज्ञमानो दग्धः प्रस्तर इत्यर्थः । अध्वर्युः स्वाह यद्येवं ततः शम्युवाकपरि[धि]प्रहरणयोः कालो वर्तते ततश्चाश्वावय होतारमाकर्णय । अग्नीच्चाह श्रौषट् (°हा वौ° AC.) शृणोत्येवायमपिवाहितो (अणोत्यो A. अणोत्यो C.) ब्रूहि